EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 15.12.2021
SWD(2021) 454 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT

MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv

hoonete energiatõhususe kohta (uuesti sõnastatud)

{COM(2021) 802 final} - {SEC(2021) 430 final} - {SWD(2021) 453 final}

Kommenteeritud kokkuvõte

Hoonete energiatõhususe direktiivi (2010/31/EL) läbivaatamise ettepaneku mõjuhinnang

A. Vajadus meetmete järele

Milles seisneb probleem ja miks see on ELi tasandi probleem?

Kuna ELis langeb hoonete arvele 40 % energia kogutarbimisest ja 36 % energiaga seotud kasvuhoonegaaside heitest, on hoonesektori CO_2 heite vähendamine äärmiselt oluline, et saavutada ELi 2030. ja 2050. aasta kliima- ja energiaeesmärgid, mis on sätestatud Euroopa kliimaseaduses ja Euroopa rohelise kokkuleppe elluviimist käsitlevates ettepanekutes. Kliimaeesmärgi kavas on kindlaks määratud, et hoonete kasvuhoonegaaside heidet tuleb vähendada ligikaudu 60 %, et saavutada 2030. aastaks üldine eesmärk vähendada heidet 55 %. Selleks on vaja vähemalt kahekordistada renoveerimismäärasid.

Mida tuleks saavutada?

Hoonete energiatõhususe direktiivi läbivaatamisel on kaks peamist eesmärki: 1) aidata vähendada hoonete kasvuhoonegaaside heidet ja lõppenergia tarbimist 2030. aastaks; 2) tagada, et hooned aitaksid piisavalt kaasa kliimaneutraalsuse saavutamisele 2050. aastaks. Erieesmärgid on järgmised: suurendada hoonete renoveerimise määra ja põhjalikkust (poliitikavaldkond A); anda digitaalsete vahendite abil paremat teavet hoonete energiatõhususe ja kestlikkuse kohta (kõigis poliitikavaldkondades); tagada, et uued hooned oleksid kooskõlas 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärgiga (poliitikavaldkond B), ning integreerida hooned vähese CO2 heitega ja digitaliseeritud energiasüsteemidesse (poliitikavaldkond C).

Milline on ELi tasandi meetmete lisandväärtus (subsidiaarsuse põhimõte)?

Ühise raamistiku tugevdamisega tagatakse, et kogu ELi hoonesektor vähendab oma kasvuhoonegaaside heidet vajalikul määral. Kui üks või mitu liikmesriiki midagi ette ei võtaks, tähendaks see ELile tervikuna suuremaid kasvuhoonegaaside heite vähendamise kulusid. ELi tasandi meetmed võimaldavad sektoril rohkem panustada ühiste eesmärkide saavutamisesse ja saavutada paremad oodatavad turutulemused. See soodustab investeerimist renoveerimisse, aitab luua töökohti, ergutab innovatsiooni ning suurendab ehitustoodete ja -seadmete siseturu eeliseid.

B. Lahendused

Millised on eri poliitikavariandid nende eesmärkide saavutamiseks? Kas on määratletud eelistatud

Poliitikavaldkonna A peamine meede on kehtestada energiatõhususe miinimumstandardid, mida täiendavad konkreetsemad energiamärgised, hoonete renoveerimispasside kasutuselevõtt ja mõiste „põhjalik renoveerimine“ määratlus. Poliitikavaldkonna B peamine meede on heitevabade hoonete standardi kehtestamine. Poliitikavaldkonna C peamine meede on rangemate nõuete kehtestamine elektrisõidukite laadimise taristule hoonetes. Iga poliitikavaldkonna jaoks kindlaks määratud meetmed on koondatud neljaks variandiks, mis on reastatud üha suureneva ambitsioonikustaseme järgi: madalad, mõõdukad ja kõrged eesmärgid (kaks lähenemisviisi - I ja II). Mõjuhinnangus eelistatakse 3. varianti „kõrged eesmärgid, I lähenemisviis“. See variant seisneb olemasolevate meetmete tugevdamise ja uute meetmete kehtestamise kombinatsioonis ning keskendub nii uutele kui ka olemasolevatele hoonetele. Selle tulemusena tehakse eelkõige ettepanek energiatõhususe miinimumstandardite kohta, mis hõlmaksid ELi tasandil halvimate tõhususnäitajatega hoonete jaoks kehtestatud siduvate nõuete kombinatsiooni, mida täiendavad riiklikul tasandil kehtestatud nõuded. Pärast komisjoni õiguskontrollikomitee negatiivset arvamust mõjuhinnangu kohta, milles väljendati muret, et see ei anna piisavalt kindlaid tõendeid eelistatud poliitikameetmete kogumi toetamiseks, eelkõige seoses proportsionaalsuse ja ELi

tasandil ühtlustamise tasemega, on seadusandlik ettepanek viidud kooskõlla 2. variandiga, mis käsitleb mõõdukaid eesmärke mitmes aspektis, sealhulgas olemasolevate hoonete renoveerimine, säilitades samas uute hoonete ja nende moderniseerimise puhul 3. variandi (kõrged eesmärgid, I lähenemisviis) eesmärgid.

Millised on eri sidusrühmade seisukohad? Kes millist poliitikavarianti toetab?

Sidusrühmad väljendasid laialdast toetust hoonete energiatõhususe direktiivi raamistiku tugevdamisele ja uute kavandatud poliitikameetmete kehtestamisele. Nende täpse kavandamise suhtes on siiski väljendatud erinevaid seisukohti. Energiatõhususe miinimumstandardite kehtestamist toetab 75 % avalikus konsultatsioonis osalenutest, 84 % vastanutest pooldab mõiste „heitevaba hoone“ määratlemist hoonete energiatõhususe direktiivis. Tugev toetus (89 %) on liikmesriikide pikaajalistes renoveerimisstrateegiates kindlaks määratud eesmärkide järelevalve tugevdamisele. Rohkem kui kaks kolmandikku (68 %) vastanutest pooldab aruandemeetmete lisamist hoonete kogu olelusringi CO2 heite kohta. 68 % usub ka, et oleks kasulik esitada mõiste „põhjalik renoveerimine“ õiguslik määratlus. Üle kolme neljandiku (76 %) vastanutest toetab energiamärgiste ühtlustamist.

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?

3. variandi kohased poliitikameetmed („kõrged eesmärgid, I lähenemisviis“) toovad võrreldes praeguste hoonete renoveerimise suundumustega maksimaalset kasu. Võrreldes lähtestsenaariumiga prognoositakse, et renoveerimismäär on 2030. aastaks keskmiselt 1,35 protsendipunkti kõrgem ning kütte, jahutuse ja sooja tarbevee elektritarbimine väheneb 2030. aastaks 11,7 % ja 2050. aastaks 34 %. Prognooside kohaselt väheneb kasvuhoonegaaside heide 2030. ja 2050. aastal vastavalt 23 % ja 53,5 % ning vähendatakse ka õhusaastet ja veekasutust. Võrreldes lähtestsenaariumiga prognoositakse, et tarbijate energiakulud on 2030. aastal 8 % väiksemad ja 2050. aastal 27,6 % väiksemad. Meetmed aitava luua ka töökohti ja lisandväärtust ehitusökosüsteemis. Kui valida 2. variandile vastav mõõdukas eesmärk, on keskmine renoveerimismäär hinnanguliselt 0,2 % kõrgem kui lähtestsenaariumis. Sel juhul väheneb lõppenergia tarbimine 2030. ja 2050. aastal vastavalt 3,6 % ja 16 % ning kütte, jahutuse ja sooja tarbevee kasvuhoonegaaside heide 2030. ja 2050. aastal vastavalt 4,2 % ja 21 %. Võrreldes lähtestsenaariumiga prognoositakse, et mõõduka eesmärgiga variandi puhul suurenevad tarbijate energiakulud 2030. aastaks 2 % ja vähenevad 2050. aastaks 12 %.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Peamised kulud on seotud investeeringutega energiatõhusasse renoveerimisse, mille on käivitanud energiatõhususe miinimumstandardite kehtestamine, ja heitevabade nõuete täitmisega uute ehitiste puhul. Võrreldes lähtestsenaariumiga on investeeringute hinnanguline suhteline kasv 2030. aastaks variandi „kõrged eesmärgid, I lähenemisviis“ puhul 80 %. Erinevalt eelistatud poliitikavariandist nõuab olemasolevate hoonete renoveerimise mõõduka eesmärgi valimine 2030. aastaks hinnanguliselt väiksemat suhtelist investeeringute kasvu (22,4 %).

Milline on mõju VKEdele ja konkurentsivõimele?

Üle 90 % ehitus-, arhitektuuri- ja tsiviilehitusettevõtjatest on VKEd. Eelistatud variandi puhul prognoositakse, et tegevus suureneb 2030. aastaks märkimisväärselt, mis tähendab 2020. aastaga võrreldes igal aastal 104 miljardi euro suurust lisandväärtust. Mõõduka variandi puhul prognoositakse, et 2030. aastaks luuakse lisandväärtust ligikaudu 29 miljardit eurot aastas.

Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?

Ettepanekuga muudetakse kehtivat direktiivi kolmandat korda ning see tugineb suures osas juba olemasolevatele

struktuuridele ja eeskirjadele. Avaliku sektori asutustel tekivad siiski kulud, mis on seotud riigisisese ülevõtmise, järelevalve ja jõustamisega, ning teatavad halduskulud, mis tekivad teavitamiskohustuse täitmisel. Viimase puhul peaksid energiamärgiste digitaliseerimine ning andmevahetust ja andmebaase käsitlevad uued sätted vähendama nõuete täitmisega seotud kulusid ja hõlbustama renoveerimisega seotud haldusmenetlusi.

Kas on oodata muud olulist mõju?

Väiksemad energiaarved aitavad leevendada energiaostuvõimetust. Energiaostuvõimetuse hinnanguline suhteline vähenemine puudutab 2030. aastaks ligikaudu 3,5 miljonit kodumajapidamist eelistatud variandi puhul ja 2,3 miljonit kodumajapidamist mõõdukate eesmärkide puhul. Lisaks toob energiatarbimise vähendamine märkimisväärset kasu keskkonnale ja tervisele ning vähendab ka ELi sõltuvust energiaimpordist.

Proportsionaalsus?

Kavandatud meetmed ei lähe kaugemale sellest, mida on vaja, et hoonesektor saaks anda piisava panuse ELi 2030. ja 2050. aasta kliimaeesmärkide saavutamisse. Õiguskontrollikomitee tõstatatud mureküsimused on lahendatud seadusandliku ettepaneku muutmisega.

D. Järelmeetmed

Millal poliitika läbi vaadatakse?

Komisjon kavatseb hoonete energiatõhususe direktiivi läbi vaadata hiljemalt 2027. aasta lõpuks. Läbivaadatud hoonete energiatõhususe direktiivi mõju jälgitakse ja asjaomaseid edusamme hinnatakse kehtiva hoonete energiatõhususe direktiivi sätete, hoonete renoveerimiskavade ning energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse (EL) 2018/1999 raames tehtud edusammude põhjal. Komisjon hindab, kas kehtestatud meetmed, sealhulgas CO_2 heite maksustamine, toovad kaasa piisavad parandused, et saavutada 2050. aastaks süsiniku- ja heitevaba hoonefond, või tuleb liidu tasandil kehtestada siduvad lisameetmed, näiteks kogu ELi hõlmavad rangemad energiatõhususe miinimumstandardid.